241048 ـ در صورت بسته بودن درهای مساجد چگونه اجر زود رفتن به جمعه را به‌دست بیاورد؟

سوال

در شهر ما درهای مساجد را ربع ساعت پیش از اذان باز می‌کنند و در روز جمعه در ساعت ۱۱ درهای مساجد را باز می‌کنند. با این حال کسی که می‌خواهد در ساعت نخست روز جمعه به نماز جمعه برود باید چکار کند؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

اولا:

زود رفتن به نماز جمعه سنت است، بنا بر روایت بخاری (۸۸۱) و مسلم (۸۵۰) از ابوهریره ـ رضی الله عنه ـ که رسول الله ـ صلی الله علیه وسلم ـ فرمودند: آنکه روز جمعه غسلی همانند غسل جنابت را به جای بیاورد و سپس [در ساعت نخست به مسجد] برود انگار یک شتر قربانی کرده است و آنکه در ساعت دوم برود گویا گاوی قربانی کرده و آنکه در ساعت سوم برود گویا قوچی شاخ‌دار را قربانی کرده و آنکه در ساعت چهارم برود انگار مرغی قربانی کرده و هرکس در ساعت پنجم برود انگار تخم مرغی را قربانی نموده و هرگاه امام [برای ادای خطبه] بیرون آمد ملائکه برای شنیدن ذکر حاضر می‌شوند.

این ساعات ـ بنابر مذهب شافعی و احمد ـ از طلوع خورشید آغاز می‌شود.

ثانیا:

کسی که قصد دارد در ساعت نخست زود به مسجد برود اما مساجد یک ساعت قبل از اذان باز می‌شوند اگر دید که مسجد حیاط دارد [و می‌تواند آنجا بنشیند] زود به مسجد رفته و آنجا نماز و قرآن می‌خواند و ذکر الله می‌گوید تا آنکه درهای مسجد باز شود.

و اگر نیافت مانند اینکه اگر زودتر رفت مجبور باشد در خیابان بنشیند، در این حالت در خانه ذکر الله می‌گوید و قرآن می‌خواند تا وقتی که در مسجد را باز می‌کنند به مسجد برود. در این صورت امید است که اجر زود رفتن به مسجد را به دست آورد.

چرا که هدف از زود رفتن به مسجد برای این است که زودتر به ذکر الله و نماز بپردازد.

و کسی که نتوانست زود به مسجد برود از ذکر و نماز ناتوان نیست.

و آنکه نیت خیر کند و در حد توان انجامش دهد مانند کسی است که کامل انجامش داده است.

شیخ الاسلام ابن تیمیه ـ رحمه الله ـ می‌گوید:

آنکه نیت خیر کند و در حد توان انجامش دهد و نتواند کاملش کند، اجر کسی را که کامل انجامش داده می‌برد (مجموع الفتاوی: ۲۲/ ۲۴۳).

مسلم (۱۹۰۹) از حدیث سَهل بن حُنَیف ـ رضی الله عنه ـ روایت کرده که پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ فرمودند: آنکه صادقانه از الله شهادت بخواند خداوند او را به منازل شهدا می‌رساند اگرچه بر بستر خود بمیرد.

در عون المعبود آمده است:

«او را به منازل شهدا می‌رساند: یعنی برای پاداش درخواست صادقانه اگر چه بر بستر بمیرد: زیرا هر دو ارادهٔ خیر کرده‌اند و آنچه در توان داشته‌اند انجام داده‌اند در نتیجه در اصل پاداش برابرند».

بخاری (۴۴۲۳) از انس بن مالک ـ رضی الله عنه ـ نقل کرده که رسول الله ـ صلی الله علیه وسلم ـ از غزوهٔ تبوک بازمی‌گشت؛ هنگامی که به مدینه نزدیک شد فرمود: در مدینه اقوامی هستند که شما مسیری را طی نکردید و از دره‌ای عبور نکردید مگر آنکه با شما بودند گفتند: ای رسول خدا، در حالی که در مدینه بودند؟ فرمود: هرچند در مدینه بودند؛ عذر آنان را نگه داشته بود.

شیخ الاسلام ابن تیمیه ـ رحمه الله ـ می‌گوید:

اینها قصد عملی را که می‌خواستند انجام بدهند داشتند و بدان راغب بودند، اما نتوانستند، پس در منزلت عامل قرار گرفتند (مجموع الفتاوی: ۱۰/ ۴۴۱).

والله اعلم